

Vragen staat vrij

Gespreksvragen bij het boek

Kijk op geloof
Christelijk geloof uitgelegd

door

Henri Veldhuis

Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

www.boekencentrum.nl
www.henriveldhuis.nl

Vragen staat vrij biedt gespreksvragen voor de bespreking van *Kijk op geloof – Christelijke geloof uitgelegd*, door Henri Veldhuis, 2005², ISBN 90 239 1813 4, eveneens uitgegeven bij Uitgeverij Boekencentrum.

ISBN-13: 978 90 239 2165 3

ISBN-10: 90 239 2165 8

NUR 707

© Uitgeverij Boekencentrum, Zoetermeer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vooraf

Deze brochure biedt gespreksvragen voor de bespreking van mijn boek *Kijk op geloof - Christelijke geloof uitgelegd*. Per hoofdstuk zijn er vier of vijf vragen geformuleerd, in totaal een kleine 250. Naar ik hoop zijn deze vragen een goede hulp bij de gedachtevorming van de lezers en een stimulans voor de discussie in gesprekskringen. Achter elke vraag staat tussen haakjes de beginpagina van de paragraaf waarbij de vraag geformuleerd is.

Culemborg, zomer 2006

Henri Veldhuis

1. God

- 1 'God kun je noemen of aanspreken met veel verschillende namen. Welke gebruik jij meestal en bij voorkeur? God, Vader, Heer, goede God, trouwe Vader, lieve Heer . . . ? Welk gevoel naar God toe breng je daarmee tot uitdrukking? Respect, liefde, ontzag . . . ? (14)
- 2 Ervaar je God als een persoon met wie je contact kunt maken? Of is dat te menselijk over God gesproken? (15)
- 3 Zijn alle mensen die geboren worden door God gewenst? Waarom wel/niet? Hoe beleef je dat voor jezelf? (17)
- 4 Lang niet alle mensen geloven in God. Kun je wel zeggen, dat alle mensen bewust of onbewust naar liefde verlangen? Waarom wel/niet? (17)

2. Geloof

- 1 Geloof jij in God? Waaruit blijkt dat voor jezelf en anderen? (19)
- 2 Heb je er ooit bewust voor gekozen om in God te geloven? Wanneer? Waarom? Of is het geloof voor jou altijd min of meer vanzelfsprekend geweest? (19)
- 3 Geloof is een geschenk van God, maar je ontvangt het bijna altijd via mensen. Van wie heb jij het geloof geleerd of overgenomen? Wie was voor jou een inspirerend voorbeeld? Waarom? (19)
- 4 Denk jij veel na over het geloof? Blijf je dan zitten met veel vragen? Welke zoal? (22)
- 5 Vind je dat de moderne wetenschap het moeilijk maakt om nog in God te geloven? Waarom wel/niet? (23)

3. Openbaring

- 1 Wat is je ervaring, wanneer kun je het meest ervaren van God: in de vrije natuur, door in de bijbel te lezen, tijdens gebed of meditatie, in een kerkdienst, in gesprek met een ander, in de stilte . . . ? (25)
- 2 Ervaar je God vaak in de gewone dingen van het leven, of is God voor jou vooral verborgen of afwezig? Licht eens toe. (25)
- 3 Heb je wel eens een bijzondere godservaring of een bijzonder teken van God gehad? Kun je er iets over vertellen? (27)
- 4 Ervaar je God eerder in de verdrietige, moeilijke momenten van het leven, of eerder in geluk en schoonheid? Licht eens toe. (27)

4. Bijbel

- 1 Lees je vaak in de bijbel? Waarom wel/niet? (29)
- 2 Vind je de bijbel een moeilijk boek? Zo ja, waarom? (29)
- 3 Beleef je God vooral als een man, of als iemand die geen man of vrouw is? Begrijp je dat vrouwen de bijbel soms veel te mannelijk vinden? Waarom wel/niet? (30)
- 4 Geloof je, dat alle bijbelverhalen echt zo gebeurd zijn? Waarom wel/niet? Staan er naar jouw idee fouten in de bijbel? Zo ja, kun je voorbeelden geven? (31)
- 5 Vind je het goed, dat de bijbel door mensen verschillend wordt uitgelegd? Waarom wel/niet? (31)

5. Drieëenheid

- 1 Bid je meestal tot God de Vader, of ook tot Jezus (de Zoon) en de Heilige Geest? Waarom? (34)

- 2 Heb je het gevoel dat christenen in één God geloven of eigenlijk in drie goden (Vader, Zoon en Heilige Geest)? (34)
- 3 Vind je het belangrijk om als christen in de drieëenheid te geloven? Waarom wel/niet? (36)
- 4 Wanneer je als christen in de drieëenheid gelooft, geloof je dan in een andere God dan Joden en moslims? Waarom wel/niet? (36)

6. Schepping

- 1 Wat kun je navertellen uit de scheppingsverhalen van Genesis 1 en 2? Wat spreekt je daarin aan, of wat valt je op? (39)
- 2 Is het volgens jou zinvol te geloven, dat God de Schepper is van deze wereld en van ons leven? Waarom wel/niet? (40)
- 3 Kan het geloof in God de Schepper (en de Genesis-verhalen daarover) volgens jou samengaan met de evolutietheorie? Waarom wel/niet? (41)
- 4 Sommige mensen kiezen ervoor geen kinderen te krijgen, omdat ze door de dreiging van oorlog, kernwapens, natuurrampen etc. geen toekomst meer voor hen zien. Wat vind je daarvan? (42)
- 5 Ben je wel eens bang voor God? Waarom wel/niet? (43)

7. Mens

- 1 Vind jij mensen belangrijker dan dieren? Waarom wel/niet? (45)
- 2 Hebben mensen altijd andere mensen nodig om gelukkig te kunnen worden? Waarom wel/niet? Als er niemand is die om je geeft, kun je dan toch een goed leven hebben? (46)
- 3 Kan een mens gelukkig zijn zonder geloof in God? (46)

4 Kan een mens gelukkig zijn zonder God? (46)

5 Is seks belangrijk voor een goed en gelukkig leven? (48)

8. Vrijheid

1 Geloof je, dat je zelf een vrije wil hebt? Of denk je dat alles in je leven wordt bepaald door God of het (nood)lot? Waarom? (49)

2 Gaan mensen volgens jou in het algemeen goed om met hun keuzevrijheid? Waarom wel/niet? (49)

3 Zijn mensen ook vrij om voor of tegen God te kiezen? Waarom wel/niet? (50)

4 Geloof je, dat sommige helderzienden jou de toekomst kunnen voorspellen? Als ze dat inderdaad kunnen, nemen ze jou dan je keuzevrijheid niet af? Waarom wel/niet? (51)

5 Kunnen zondige mensen die veel kwaad hebben gedaan, nog kiezen voor Gods redding en vergeving? Waarom wel/niet? (52)

9. Schepping en lijden

1 Er zijn mensen die geloven, dat elke natuurramp of ziekte een bepaalde reden of bedoeling heeft. Wat vind je van die gedachte? (53)

2 Beschouw je het als normaal, dat iemand die oud is geworden een keer zal overlijden? Vind je het normaal dat ook jonge mensen ziek kunnen worden en zelfs kunnen overlijden? Waarom wel/niet? (53)

3 Denk je dat God een betere wereld had kunnen en moeten scheppen? Waarom wel/niet? (54)

- 4 Is God volgens jou almachtig? . . . en alwetend? Waarom wel/niet? (55)
- 5 Is het volgens jou wezenlijk voor het christelijk geloof, dat God zijn Zoon en andere mensen kan en wil opwekken uit de dood? Waarom wel/niet? (55)

10. Engelen

- 1 Wat vind je een mooi bijbelverhaal waar engelen in voorkomen? Welke rol spelen ze daarin? Hoe zien ze er in jouw verbeelding uit? (57)
- 2 Geloof jij in engelen of in persoonlijke beschermengelen? Waarom wel/niet? (58)
- 3 Zou je graag een engel willen ontmoeten? Waarom wel/niet? (58)
- 4 Ben je geïnteresseerd in paranormale ervaringen (contact met overledenen, etc.). Waarom wel/niet? Zo ja, welke vooral? Heb je wel eens zo'n ervaring gehad? Kun je er iets over vertellen? (59)

11. Zonde

- 1 Vind jij jezelf een zondaar? Waarom wel/niet? Heb je wel eens een duidelijke zonde gedaan, waardoor je schuldig was? Kun je er iets over vertellen? (61)
- 2 Wat is, denk je, de belangrijkste reden voor mensen om te zondigen? (61)
- 3 Is het onjuist invullen van het belastingformulier volgens jou een vorm van zonde? Waarom wel/niet? (63)

- 4 Heb je wel eens last van schuldgevoel, ook als je eigenlijk niets verkeerd hebt gedaan? Kun je er iets over vertellen? (64)
- 5 Kun je - misschien uit je eigen leven - voorbeelden noemen van slechte invloeden of gewoonten die ouders overdragen op hun kinderen? (65)

12. Satan

- 1 Geloof jij in 'de Satan'? In welk opzicht wel of niet? (68)
- 2 Zijn er mensen, die jij zo slecht en kwaadaardig vindt, dat je ze 'satanisch' zou kunnen noemen? Wie bijvoorbeeld en waarom? (68)
- 3 Ken je personen of omstandigheden die je zelfvertrouwen aantasten, die je angstig maken en misschien ook het slechte in je naar boven halen? Kun je er iets over vertellen? (68)
- 4 Ken je de ervaring, dat iemand of iets jou van je eigen spoor of roeping wil afbrengen, je wil weghalen bij jezelf? Kun je er iets over vertellen? (68)
- 5 Denk je (soms), dat het karakter van God ook een duistere of kwade kant heeft? Waarom wel/niet? (70)

13. Uitverkiezing

- 1 Ben je wel eens door iemand uitverkoren? Kun je er iets over vertellen? (73)
- 2 Heeft het feit dat sommige mensen wèl gelovig zijn en anderen níet volgens jou met uitverkiezing door God te maken? Waarom wel/niet? (73)

- 3 “Het is ongelijk verdeeld in de wereld”, zo wordt vaak gezegd. Komt dat doordat God bepaalde mensen uitverkiest (voortrekt?) en anderen niet (afwijst)? (74)
- 4 Leef jij met het besef, dat God ook voor jou gekozen heeft? Kun je er iets over vertellen? (75)
- 5 Herken je het gevoel, dat ‘bij God horen’ niet altijd leuk is, en soms zelfs heel moeilijk kan zijn? (76)

14. Israël

- 1 Wat vind jij in de geschiedenis van het volk Israël een aansprekend voorbeeld van Gods invloed of ingrijpen? Waarom? (79)
- 2 Vind je het eigenlijk terecht, dat Abraham en het volk Israël kiezen voor één God en niet tolerant zijn tegenover andere goden (van andere volken)? Waarom wel/niet? (80)
- 3 Kun je eigentijdse voorbeelden noemen van ‘bevrijding uit de slavernij van Egypte’? Welke? (81)
- 4 Kun je eigentijdse voorbeelden noemen van ‘verering van het gouden kalf’? Welke? (81)
- 5 “Elk volk heeft recht om te wonen in ‘het beloofde land’”. Hebben rijke westerse landen daarom de plicht om asielzoekers altijd een verblijfsvergunning te geven? Waarom wel/niet? (83)

15. Verbond

- 1 Heb je wel eens officieel, informeel of stilzwijgend een ‘verbond’ met iemand gesloten, bijvoorbeeld met een vriend of een partner voor het leven? Kun je er iets over vertellen? (86)
- 2 Leef je met het besef, dat je trouw moet zijn aan God . . . en zijn geboden? Waarom wel/niet? (86)

- 3 Horen er bij een (vaste) relatie altijd regels (al dan niet bewust afgesproken), waaraan beide partners zich moeten houden? (88)
- 4 Werken aan je relatie (verbond), en die ook vieren, hoe doe je dat? (88)

16. Gebod

- 1 Zijn volgens jou alle Tien Geboden nog even actueel als in de tijd van Mozes? Zo niet, welk gebod is verouderd? (91)
- 2 Is er een (bijbels) gebod of verbod, dat je eigenlijk wel goed vindt, maar waar je (soms) een hekel aan hebt? Welk? Waarom? (91)
- 3 Heb jij in principe genoeg aan dit éne gebod: "Heb God lief en de naaste als jezelf"? Waarom wel/niet? (91)
- 4 Ben je het met Paulus eens, dat iedereen tegenover God (en zijn geboden) fundamenteel tekort schiet? Waarom wel/niet? (92)

17. Profeet

- 1 Wie vind je een aansprekend profeet in het Oude Testament? Waarom? (94)
- 2 Ken je iemand uit onze eigen tijd, die voor jou (van tijd tot tijd) het gezag heeft van een profeet? Wie? Waarom? (95)
- 3 Ken je voorbeelden van profetische kritiek binnen de eigen kring van de Kerk (bijvoorbeeld op de eigen kerkleiding)? Welke? (97)
- 4 Stellen christenen en kerken in ons eigen land zich in het algemeen vrij en onafhankelijk genoeg op tegenover de overheid? Waarom wel/niet? (97)

- 5 Hebben individuele christenen of kerkleiders in onze tijd het recht de overheid op een profetisch-kritische manier aan te spreken (denk aan bijvoorbeeld militaire vraagstukken, het asielbeleid of de armoedebestrijding)? Waarom wel/niet? (97)

18. Koning

- 1 Heeft het beeld van God als 'koning' betekenis voor jouw geloof? Zo ja, welke? (100)
- 2 In de tijd van koning David had een koning veel macht en invloed, en was hij een belangrijk voorbeeld voor het volk, ook wat betreft het geloof. Is zo'n vorm van koningschap nog mogelijk en wenselijk in onze tijd? Waarom wel/niet? (101)
- 3 Vind je dat de politieke leiders van ons land serieus rekening moeten houden met de mogelijkheid van (profetische) dissidenten, die hun beleid en handelen vèrgaand kritiseren? Waarom wel/niet? (101)
- 4 Koning David pleegde overspel (met Batseba) en organiseerde een moord (op Uria, de man van Batseba). Zou een koning na zulk wangedrag niet altijd moeten aftreden? Waarom wel/niet? (101)
- 5 Heeft het beeld van God als 'herder' betekenis voor jouw geloof? Zo ja, welke? (102)

19. Priester

- 1 Is een predikant, priester of pastor voor jou ook een 'middelaar' die God vertegenwoordigt bij de mensen en de mensen bij God? Waarom wel/niet? (104)
- 2 Ervaar jij het kerkgebouw van jullie gemeente of parochie ook als een heiligdom? Waarom wel/niet? (105)

- 3 Een belangrijke handeling van de priester, voorganger of pastor is het geven van de zegen. Vind je het zelf goed en mooi om gezegend te worden? Zo ja, bij welke gelegenheden? (105)
- 4 Vindt er in jouw kerk ook een vorm van 'offeren' plaats? Welke? (106)

20. Offer

- 1 Heb jij wel eens een offer gebracht om iemand (God of mens) een mooi geschenk te kunnen geven? Welk, wanneer? (108)
- 2 Heb jij wel eens een offer gebracht om iemand te redden, om een relatie te herstellen, of om de gemeenschap van gezin, familie of vriendenkring etc. te herstellen? Kun je er iets over vertellen? (108)
- 3 Heeft bloed voor jou in bepaalde omstandigheden een speciale betekenis? Wanneer? Welke? (109)
- 4 Leef je met het besef, dat God soms offers van ons vraagt? Waarom wel/niet? (110)
- 5 Zijn er volgens jou situaties, waarin het zinvol is om pijn te lijden en pijnlijke offers te brengen? Waarom wel/niet? (111)

21. Jezus

- 1 Welk bijbelverhaal over Jezus spreekt je bijzonder aan? Waarom? (112)
- 2 Is Jezus voor jou een bijzonder mens? Waarom wel/niet? Is Hij belangrijker dan bijvoorbeeld Martin Luther King, Mahatma Ghandi of Nelson Mandela? Waarom wel/niet? (112)

- 3 Kun jij je voorstellen, dat je in de tijd van Jezus zelf ook een volgeling van Hem geworden was, zoals Petrus en Johannes? (112)
- 4 Welke karaktertrek, eigenschap of handelwijze van Jezus spreekt je het meest aan? (114)
- 5 Heeft Jezus ook eigenschappen, die je irriteren of wereldvreemd overkomen? Zo ja, welke? (114)

22. Zoon van God

- 1 Zie je Jezus als de 'Zoon van God'? Zo ja, welke betekenis heeft die benaming voor jou? (118)
- 2 Is het voor jou geloofwaardig, dat de hoge en verheven God zelf een mens kan worden en ons op die manier kan ontmoeten? Waarom wel/niet? (120)
- 3 Kun jij je voorstellen, dat er Joden en moslims zijn, die het godslasterlijk vinden Jezus te vereren als Zoon van God? (120)
- 4 Vind je het jammer, dat Jezus volgens de traditionele visie nooit gezondigd heeft? Is het voor jou geloofwaardig? (121)
- 5 Denk je wel eens na over de vraag, of de maagdelijke geboorte van Jezus echt gebeurd is of niet? Tot welke gedachten of mening kom je dan? (122)

23. Koninkrijk van God

- 1 Wat was volgens jou de eerste en belangrijkste reden waarom Jezus op aarde kwam? (124)
- 2 Zou je de boodschap van Jezus met eigen woorden kunnen samenvatten in één of twee zinnen? Probeer het eens. (125)

- 3 Jezus is vaak nogal scherp tegen de Joodse leiders, zoals de schriftgeleerden, de priesters en de Farizeeën. Vind je dat terecht? Waarom wel/niet? (126)
- 4 Waaraan kun je volgens jou het Koninkrijk van God herkennen? (128)
- 5 Is de opdracht van Jezus waarvoor Hij op aarde kwam (zie vraag 1) volgens jou geslaagd of mislukt? Waarom? (128)

24. Gelijkenis

- 1 Ken je een gelijkenis van Jezus die je kunt navertellen? Probeer het eens. (130)
- 2 Als je kijkt in de spiegel van de gelijkenis van vraag 1, waarin herken je dan jezelf? (131)
- 3 Heb je zelf wel eens gemerkt, dat je geloof in God een geheim is, waar sommige mensen weinig van begrijpen? Wanneer, hoe? (132)
- 4 Heb je zelf wel eens weerstand of ergernis gevoeld bij wat de Heer je vraagt of voorhoudt? Kun je er iets over vertellen? (133)

25. Wonder

- 1 Mag je bij de verschillende wonderen van Jezus zelf afwegen of ze geloofwaardig en echt gebeurd zijn of niet? Waarom wel/niet? (134)
- 2 Zou je Jezus ook nog een bijzonder mens vinden en Zoon van God als Hij geen wonderen had gedaan? Waarom wel/niet? (136)
- 3 Heb je zelf wel eens een wonder meegemaakt dat lijkt op een wonder uit de bijbel? Kun je er iets over vertellen? Zou je graag

zo'n wonder willen beleven? Bid je er wel eens om? Waarom wel/niet? (136)

- 4 Wat is voor jou het verschil tussen Jezus en iemand als Jomanda? (136)

26. Kruis

- 1 Wie is/zijn volgens jou de hoofdverantwoordelijke(n) voor de kruisiging van Jezus? En wie zijn medeverantwoordelijk? (138)
- 2 Kun jij je voorstellen, dat je het als tijd- en volksgenoot van Jezus eens was met zijn kruisiging, of er in ieder geval niet tegen geprotesteerd had? (138)
- 3 Zou Jezus in onze tijd en ons land ook gedood zijn, of in ieder geval bestreden? Waarom wel/niet? (139)
- 4 Bestaat er volgens jou een verband tussen het kruis van Jezus en alle kwaad van onze eigen tijd, ook het kwaad dat door ons zelf gedaan wordt? Waarom wel/niet? (140)
- 5 Wat wil God ermee zeggen, als Hij het toelaat dat zijn eigen Zoon gekruisigd wordt? (140)

27. Opstanding

- 1 Welk christelijk feest speelt een grotere rol in jouw beleving: het kerstfeest of het paasfeest? Waarom? (143)
- 2 Leef jij met het besef, dat Jezus is opgewekt uit de dood en nu bij ons is als de levende Heer? Waarom wel/niet? Leef jij met het besef, dat geliefde mensen die overleden zijn, nu voortleven bij God? Waarom wel/niet? (143)
- 3 Voor ons geloof in de opstanding van Jezus moeten we afgaan op de getuigenissen van zijn eerste volgelingen aan wie de opge-

stane Heer verschenen is. Zijn de bijbelverhalen daarover voor jou voldoende basis om zelf ook in de opstanding te geloven? Of zou je graag zelf ook een verschijning van de opgestane Heer willen beleven? Waarom wel/niet?

Of wil je de paasverhalen niet zo letterlijk interpreteren, en meer zien als een vorm van beeldspraak over de inspirerende kracht van Jezus, zoals Hij voortleeft in ons geloof? Waarom? (143)

- 4 Vind jij het belangrijk, dat de bijbel spreekt over *lichamelijke* opstanding van zowel Jezus als ons, ook al gaat het om een nieuw soort lichamelijkeheid? Waarom wel/niet? (144)
- 5 Zou de betekenis van Jezus' optreden en boodschap voor jou minder belangrijk zijn, als Hij niet was opgewekt uit de dood? Waarom wel/niet? (146)

28. Verzoening

- 1 Leef jij met het besef, dat er verzoening nodig was/is tussen God en jou? . . . en tussen God en de mensheid? Waarom wel/niet? (151)
- 2 Is er iemand met wie je een zo vastgelopen conflict hebt, dat het niet tot verzoening komt? Kun je er iets over vertellen? Wat zou er nodig zijn om wel tot verzoening met hem of haar te komen? (151)
- 3 Leef je met het besef dat God zèlf geraakt wordt door het kwaad en de zonde, die wij als mensen begaan? Waarom wel/niet? (151)
- 4 Kun jij leven, kruis en opstanding van Jezus (na 2000 jaar) nog beleven als een beslissend gebaar van Gods verzoening naar jou toe? Hoe? Waarom, hoe wel/niet? (151)
- 5 Is het voor jou een zinvolle gedachte, dat God in Jezus voor ons een offer heeft gebracht? Waarom wel/niet? (153)

29. Straf

- 1 Heb jij wel eens straf gekregen, of gegeven? Was het nodig? Waarom? (157)
- 2 Heb je wel eens het gevoel, dat God straft? Zo ja, waarom? (157)
- 3 Heb je wel eens de negatieve consequenties moeten dragen van een misstap of misdaad van iemand uit je nabije omgeving? Kun je er iets over vertellen? (158)
- 4 Heb je wel eens uit vrije keus het lijden van een ander mens - al dan niet door hem of haar zelf veroorzaakt - meegedragen, ook al had je dat niet hoeven doen? Kun je er iets over vertellen? (158)

30. Hemelvaart

- 1 Kan de kerkdienst op Hemelvaartsdag niet beter afgeschaft worden? Waarom wel/niet? (161)
- 2 Vind je het jammer, dat wij Jezus niet meer zo concreet kunnen ontmoeten als zijn eerste volgelingen? Waarom wel/niet? (161)
- 3 Is er na het afscheid van Jezus nog ongezonde emotionele binding mogelijk aan zijn persoon? Licht eens toe. (161)
- 4 Welke taken nemen wij na Hemelvaart en Pinksteren van Jezus over? (162)
- 5 Maakt het geloof in Christus ons afhankelijk of zelfstandig, of allebei? (163)

31. Heilige Geest

- 1 Wat vind je een mooi beeld of symbool van Pinksteren en waarom? (165)?

- 2 Herken je de ervaring, dat de Geest van God een bevrijdende werking heeft? Zo ja, kun je er iets over vertellen? (166)
- 3 Leef je (soms) met het besef dat de Geest van God in je woont, zoals Paulus zegt in 1 Cor. 3:16? (167)
- 4 Welke persoonlijke charisma's komen bij jou tot uiting, als de Geest je inspireert? (167)
- 5 Heb je herinneringen aan een ervaring van diepe troost? Kun je er iets over vertellen? (167)

32. Paulus

- 1 Kun je één of meer uitspraken of opvattingen van Paulus noemen? Zo ja, wat vind je ervan? (169)
- 2 Ken jij het gevoel, dat jij jezelf voor iemand (mens of God) wilt bewijzen of waarmaken? Hoe ervaar je dat? (169)
- 3 Heb jij in je leven te maken (gehad) met dwingende regels of wetten die je onvrij maakten? Kun je er iets over vertellen? Ben je zelf wel eens dwingend ('wettisch') naar anderen toe? (169)
- 4 In hoeverre zijn christenen volgens jou gebonden aan de wetten en regels van het Oude Testament? Alleen aan de Tien Gebooden? Waarom? (169)
- 5 Als het christelijk geloof vrij hoort te zijn van etnische en nationalistische bindingen, is het dan wel gerechtvaardigd, dat in veel kerken het volkslied jaarlijks één keer of vaker gezongen wordt? Waarom wel/niet? (173)

33. Kerk

- 1 Sommigen zeggen: "Het geloof vind ik wel belangrijk, maar de Kerk als instituut niet." Wat vind jij?

Of sommigen zeggen: "Je kunt ook goed geloven in je ééntje."
Wat vind jij? (176)

- 2 Mag je van christenen meer verwachten dan van anderen? Waarom wel/niet? (176)
- 3 Vind je dat iemand (eigenlijk) alleen lid kan zijn van een kerkgemeenschap als hij of zij actief betrokken is en ook voldoende meebetaalt? Waarom wel/niet? (178)
- 4 Kan een predikant of priester die collectegeld heeft gestolen, maar later schuld bekent en vergeving vraagt, wat jou betreft, bij jullie gemeente of parochie in functie blijven? Zo ja, onder welke voorwaarden? (179)
- 5 Wordt jullie kerk, gemeente of parochie goed geleid? Waarom wel/niet? (180)

34. Twee Testamenten

- 1 Is het Nieuwe Testament voor jou belangrijker en ook meer acceptabel dan het Oude Testament? Licht eens toe. (182)
- 2 Heeft het Oude Testament nog actuele betekenis voor onze tijd, ook voor niet-Joden? Waarom wel/niet? (183)
- 3 Vind je dat een voorganger uit het Oude Testament mag preken zonder Jezus Christus daarbij te betrekken? Waarom wel/niet? (184)
- 4 Als er binnenkort een tot op heden onbekende brief van Paulus gevonden zou worden, moet die dan alsnog worden opgenomen in de bijbel? Waarom wel/niet? (185)

35. Kerk en Israël

- 1 Zie jij de huidige staat Israël als voortzetting van het volk en het land Israël in de bijbel? Waarom wel/niet? (187)
- 2 Is het goed, dat de Kerk vorm geeft aan een speciale verbondenheid met de Joden, in en buiten Israël, ook als ze niet gelovig zijn? Waarom wel/niet? (188)
- 3 Vind je dat Palestijnen die vroeger op de vlucht zijn geslagen voor de Israëli's toen die Palestina veroverden, het recht hebben terug te keren naar hun vroegere woonplaats? Waarom wel/niet? (188)
- 4 Joden hebben in Israël meer rechten dan bijvoorbeeld Arabieren. Vind je dat begrijpelijk en ook terecht? Waarom wel/niet? (188)

36. Bekering

- 1 Vind jij dat jij jezelf goed kunt overgeven aan de liefde en zorg van God? Kun je er iets over vertellen? (191)
- 2 Heb jij momenten in je leven gehad, die je zou kunnen typeren als bekeringsmomenten? Kun je er iets over vertellen? (191)
- 3 Zijn er dingen in je leven, die eigenlijk fundamenteel moeten veranderen? Oftewel: Zijn er gewoonten, ideeën e.d., waarvan je (eigenlijk) bekeerd moet en wilt worden? Kun je er iets over vertellen? (192)
- 4 Ken je mensen, die naar eigen zeggen bekeerd zijn, maar naar jouw idee geen beter mens geworden zijn? Licht eens toe. (192)
- 5 Waaruit blijkt dat jij wel of niet een (bekeerd) christen bent? (194)

37. Vergeving

- 1 Heb jij wel eens van iemand vergeving gekregen, of aan iemand vergeving gegeven? Kun je er iets over vertellen? (196)
- 2 Heeft iemand je wel eens zoveel kwaad en pijn gedaan, dat je hem of haar nooit meer kunt vergeven? Kun je er iets over vertellen? (197)
- 3 Iemand die kwaad heeft gedaan verdient straf. Moet die straf ook volledig worden ondergaan als de dader - bijvoorbeeld aan het slachtoffer of de nabestaanden - oprecht vergeving heeft gevraagd een die ook gekregen heeft? Waarom wel/niet? (197)
- 4 Kun jij je voorstellen, dat sommige mensen niet kunnen geloven, dat ze voor hun zonde of misdaden ooit nog vergeving kunnen krijgen? Licht eens toe. (197)
- 5 Is er elke zondag wel reden om God tijdens de kerkdienst om vergeving te vragen? Waarom wel/niet? (199)

38. Gebed

- 1 Bid je wel eens? Vaak? Wanneer? Hoe? (200)
- 2 Heeft bidden zin? Waarom wel/niet? (200)
- 3 Bid je wel eens hardop met iemand anders (een vriend, je partner, je gezin) met zelfgekozen woorden? Waarom wel/niet? (201)
- 4 Wat versta je onder gebedsverhoring? Heb je wel eens (of vaak) het gevoel, dat je gebeden worden gehoord of verhoord? Kun je er iets over vertellen? (202)
- 5 Kniel je wel eens als je bidt? Kun je er iets over vertellen? (203)

39. Liturgie

- 1 Ga je zondags (wel eens) naar de kerk? Waarom? (205)
- 2 Wat zijn de belangrijkste kenmerken van een liturgie die jij goed en mooi vindt? (205)
- 3 Gebeuren er in de kerkdiensten die jij bezoekt wel eens dingen, die je in liturgisch opzicht erg tegenstaan? Welke en waarom? (206)
- 4 Zou je een liturgie kunnen maken voor een kerkdienst in je eigen gemeente of parochie? Probeer het eens. (206)

40. Preek

- 1 Zijn voorgangers en andere theologen onmisbaar voor een goede uitleg van de bijbel? Waarom wel/niet? (209)
- 2 Wordt er door de voorganger van jullie eigen kerk over het algemeen goed gepreekt? Waarom wel/niet? (209)
- 3 Moet een voorganger in staat zijn om voor alle leeftijden tegelijk boeiend en begrijpelijk te preken? Waarom wel/niet? (210)
- 4 Geef je richting de voorganger wel eens een reactie op zijn of haar preek? Waarom wel/niet? (211)
- 5 Mag of moet een voorganger in de preek ook politieke onderwerpen aan de orde stellen? Waarom wel/niet? (211)

41. Doop

- 1 Als je kinderen hebt (of zou hebben), vind je het dan belangrijk, dat ze gedoopt zijn of later gedoopt worden? Waarom wel/niet? (213)

- 2 Er zijn ouders, die bij de doop beloven hun kind op te voeden op de weg van geloof en Kerk, maar die er na die doop weinig of niets meer aan doen. Moeten zulke ouders daarop aangesproken worden? Waarom wel/niet? (213)
- 3 Welke vorm van dopen heeft jouw voorkeur: alleen wat water op het hoofd of doop door onderdompeling? Waarom? (214)
- 4 Welke doop is volgens jou het meest in overeenstemming met de bijbel: de volwassendoop of de kinderdoop? Waarom? (216)

42. Avondmaal

- 1 Als je deelneemt aan avondmaal of eucharistie, in welke stemming kom je dan meestal: blij, deemoedig, somber, plechtig . . . ? Of doet het je weinig? Welk betekenisaspect van avondmaal of eucharistie staat voor jou voorop? (221)
- 2 Welke vorm van viering spreekt je het meest aan: samen in een kring, naar voren lopen, aan tafels, brood en wijn aan elkaar doorgeven, ontvangen van predikant of priester, etc.? (221)
- 3 Ervaar je het avondmaal of de eucharistie als *heilig*, meer dan andere elementen van de liturgie? Leg eens uit. (221)
- 4 Vind je dat avondmaal en eucharistie elke zondag gevierd horen te worden? Waarom wel/niet? (221)
- 5 Vind je het zinvol, dat ook de kinderen deelnemen aan het avondmaal of de eucharistie? Waarom wel/niet? (223)

43. De naaste

- 1 Vind jij het moeilijk om - bijvoorbeeld als je ziek bent - je te laten helpen en afhankelijk te zijn (zo 'de naaste' te zijn)? Waarom? (225)

- 2 Vind jij het moeilijk om veel geld te geven aan goede doelen? Waarom wel/niet? (225)
- 3 Voel jij je (wel eens) verantwoordelijk voor iemand die niet behoort tot de naaste kring van gezin, familie, vrienden etc.? Zo ja, maak je dan contact en probeer je concreet iets te doen? Hoe? (225)
- 4 Vind je dat de zorg voor eigen gezin, familie en vrienden altijd vóór gaat, en de hulp aan anderen op de tweede plaats komt? Waarom wel/niet?
Gaat de zorg voor eigen land en volksgenoten ook altijd vóór, zodat de hulp aan vluchtelingen en asielzoekers op de tweede plaats moet komen? Waarom wel/niet? (225)
- 5 Is, gezien het onderscheid van drie soorten 'liefde', 1 Cor. 13 van Paulus wel een geschikte bijbeltekst voor een huwelijksdienst? Waarom wel/niet? (228)

44. Ambt

- 1 In sommige protestantse kerken dragen de voorgangers geen toga, kazuifel of ander ambtsgewaad. Hoe vind je dat? Is het zinvol, dat er een ambtsgewaad gedragen wordt? Waarom wel/niet? (230)
- 2 Ken je de ervaring, dat iemand jou bewust of onbewust iets 'namens God' te zeggen heeft (dit als voorbeeld van samen in het algemene ambt van alle gelovigen staan)? (230)
- 3 Welke organisatie- en ambtstructuur lijkt je beter passen bij het wezen van kerk-zijn, die van de Rooms Katholieke Kerk of van bijvoorbeeld de Protestantse Kerk in Nederland (PKN)? Waarom? (232)

- 4 In veel protestantse gemeenten vinden gemeenteleden het moeilijk om ouderling of diaken te worden. Welke motieven spelen daarbij, denk je, een rol? (234)

45. Man en vrouw

- 1 Kun je op grond van de bijbel zeggen, dat man en vrouw in alle opzichten gelijkwaardig zijn? Waarom wel/niet? (237)
- 2 Wie doen in jouw gemeente of parochie het meeste werk, de mannen of de vrouwen? Hoe komt dat? (238)
- 3 Denk je, dat het principiële gezien belangrijk is, dat God een mens werd in de *man* Jezus, en niet in een vrouw? Waarom wel/niet? (238)
- 4 Hoe verklaar je het feit, dat het in de meeste kerken zo lang duurt voordat vrouwen dezelfde rechten krijgen als mannen? Vind je dat terecht of niet? Waarom? (238)
- 5 Is het in jouw kerk of gemeente mogelijk, dat vrouwen predikant, priester, ouderling of diaken worden? Zo niet, op grond van welke argumenten? (242)

46. Huwelijk en homoseksualiteit

- 1 Heb je als hetero wel eens een open gesprek gehad met een homo over diens homoseksualiteit, of als homo met een hetero over jouw geaardheid. Hoe was dat? (244)
- 2 Vind je het goed, dat homo's in Nederland kunnen trouwen? Waarom wel/niet? (245)
- 3 Mogen homo's in jouw gemeente of parochie in de kerk trouwen? Waarom wel/niet? (245)

- 4 Denk je, dat de heteroseksuele en de homoseksuele geaardheid beide zijn aangeboren? Waarom wel/niet? (247)
- 5 Wat vind jij het belangrijkste *bijbelse* argument voor of tegen het homo-huwelijk? (247)

47. Seksualiteit

- 1 Seksualiteit en erotiek spelen een grote rol in onze samenleving. Vind je dat begrijpelijk en ook goed? Waarom wel/niet? (249)
- 2 Vind je dat de beleving van seksualiteit, bijbels gezien, alleen goed is binnen de relatie met één vaste partner? Waarom wel/niet? (251)
- 3 Zelfbevrediging is in christelijke kring (maar niet alleen daar) lange tijd een taboe geweest. Zijn er volgens jou vanuit de bijbel ethische aanwijzingen af te leiden t.a.v. zelfbevrediging? Zo ja, welke? (252)
- 4 Kun jij je voorstellen, dat seksuele begeerte vaak werd en wordt ervaren als zonde? Licht eens toe. Heb jij zelf i.v.m. met seks wel eens schuldgevoelens (gehad)? Kun je er iets over vertellen? (252)
- 5 Is seks belangrijk voor jou, en voor je relatie als je die hebt? Kun je er iets over zeggen? (253)

48. Na de dood

- 1 Welke gedachten of beelden heb je bij 'een leven na de dood'? (255)
- 2 Is 'eeuwig leven na de dood' volgens jou een wezenlijk aspect van het christelijk geloof? Waarom wel/niet? (255)

- 3 Zou je na je overlijden bepaalde mensen in de hemel graag weer terug willen zien? Kun je er iets over vertellen? (257)
- 4 Kun jij je voorstellen, dat mensen die een bijna-dood-ervaring hebben gehad, of die veel ellende en verdriet hebben beleefd, een diep verlangen kunnen hebben naar de dood en het leven daarna? (259)

49. Laatste oordeel

- 1 Is het voor jou een mooie en belangrijke gedachte, dat God, met zijn laatste oordeel, de hoogste Rechter is over alles en iedereen? Waarom wel/niet? (262)
- 2 Ben je wel eens bang voor het (laatste) oordeel van God? Kun je er iets over zeggen? (264)
- 3 Geloof en hoop je, dat alle mensen - ook de ergste misdadigers - na hun dood nog een herkansing krijgen om schuld te belijden en alsnog te kiezen voor Gods liefde en vergeving? Waarom wel/niet? (265)
- 4 Geloof jij, dat de hel bestaat? Licht eens toe. (265)
- 5 Als je terugkijkt op je leven tot nu toe, zijn er dan dingen, keuzes, waarvan je veel spijt hebt? Kun je er iets over vertellen? (266)

50. Traditie

- 1 Ben jij iemand van tradities, ook in kerkelijk opzicht? Welke zoal? Zijn er tradities die je van je ouders hebt overgenomen? Welke? (268)
- 2 Is er in jouw kerk een goede balans tussen traditie en vernieuwing? Licht eens toe. (268)

- 3 Zouden christenen en kerken eigenlijk niet genoeg moeten hebben aan de bijbel? Waarom wel/niet? (269)
- 4 Denk je, dat de rooms-katholieke en protestantse tradities op den duur met elkaar te verzoenen zijn? Of zijn de verschillen te principieel? (269)
- 5 Wat zie je als een waardevol kenmerk van je eigen kerkelijke traditie? (269)

51. Zending

- 1 Heeft volgens jou de christelijke zending vanuit West-Europa veel goeds gebracht in andere werelddelen? Waarom wel/niet? (273)
- 2 Is er in jullie gemeente of parochie een groep of commissie die zending in het buitenland ondersteunt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat doen ze concreet? (273)
- 3 Vind je het belangrijk niet-gelovige mensen bekend te maken met het evangelie? Waarom wel/niet? Zo ja, hoe? (274)
- 4 Verwacht en hoop je, dat Kerk en christelijke traditie invloedrijke factoren blijven in de Nederlandse cultuur? Waarom wel/niet? (274)
- 5 Kun jij je voorstellen, dat veel moslims vinden dat de meeste christenen in Nederland en andere Westerse landen hun geloof met weinig overtuiging uitdragen? Hebben ze gelijk? (276)

52. Andere godsdiensten

- 1 Heb jij wel eens met een aanhanger van een andere godsdienst gesproken over jullie beider geloof? Zo ja, hoe ging dat? Waarop spitste het gesprek zich toe? (278)

- 2 Wonen er in jullie regio veel aanhangers van andere godsdiensten, bijvoorbeeld moslims? Zijn er tussen hen en jullie kerk ook contacten? Zo nee, hoe komt dat? Zo ja, welke inhoud hebben die contacten? (278)
- 3 Welke andere godsdienst dan het christendom spreekt jou het meeste aan? Waarom? (278)
- 4 Komen alle wereldgodsdiensten volgens jou in de kern op hetzelfde neer? Waarom wel/niet? (279)
- 5 Denk je, dat de islam in Nederland steeds meer invloed zal krijgen? Zo ja, zie je dat als een bedreiging? Waarom wel/niet? (282)